

Мединська Н. М.

УДК 811.161.2'367

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАКОВИХ СЛІВ

Статтю присвячено проблемі функціонування ознакових слів у текстах. Автор аналізує стилістичні особливості конструкцій з дієслівним предикатом та іменним складеним присудком, вираженим прикметником, дієприкметником, прислівником.

Ключові слова: *ознакові слова, предикат, дієслово, прикметник, дієприкметник, прислівник, категорійне значення, стилістичні особливості.*

Статья посвящена проблеме функционирования признаков слов в текстах. Автор анализирует стилистические особенности конструкций с глагольным предикатом и именным составным сказуемым, выраженным прилагательным, причастием, наречием.

Ключевые слова: *признаковые слова, предикат, глагол, прилагательное, причастие, наречие, категориальное значение, стилистические особенности.*

The article is devoted to the functioning of attribute words in texts. The author analyzes the stylistic features of structures with verbal predicates and compound nominal predicate expressed by the adjective, participle, adverb.

Key words: *attribute words, predicate, verb, adjective, participle, adverb, categorical meaning, stylistic features.*

Вивчення лінгвостилістичного аспекту лексики пов'язане з проблемою взаємодії мови та тексту. Про повноцінний розвиток мови свідчить насамперед її реалізація і функціонування в усіх сферах людського буття. Ще О. О. Потебня, розкриваючи механізм вираження думки в слові, зазначив: “Грамматична форма є елементом значення слова, але в слові все залежить від уживання в мовленні” [10, с. 39].

Дослідження семантики ознакових слів дає змогу відобразити цілісність лексико-тематичних і лексико-асоціативних зв'язків слів між компонентами мови і тексту, простежити семантико-стилістичні зв'язки між лексичними одиницями – назвами концептуальних понять.

Актуальність дослідження лінгвостилістичних особливостей ознакових слів зумовлена їх значним семантико-стилістичним потенціалом у структурі текстів різних стилів мовлення, когнітивними, дискурсними та ергономічними можливостями під кутом зору взаємодії мовних явищ із явищами інших наукових сфер – філософської, соціальної, психологічної тощо.

Феномен взаємопов'язаності мовних одиниць у системі (у парадигматиці) та мовленнєвих одиниць в актуалізації (у синтагматиці), вивчення їхніх функцій (у стилістиці) привертає особливу увагу сучасних лінгвістів, оскільки системна організація мови виявляє себе у складній взаємодії одиниць різних рівнів.

У статті поставлено за мету з'ясувати особливості вираження семантики ознакових слів, їх функції у структурі речення різних стилів мовлення.

Ознакові слова представлені як лексична категорія, до якої належать дієслова, прикметники, прислівники, дієприкметники, в основі яких лежить категорія ознаки. Такі слова виконують функцію предикації. У контексті, як правило, вони пов'язані з новою, нестандартною інформацією й означають узагальнену властивість – ознаку предмета мовлення.

Лінгвістичні праці останніх десятиріч із проблематики ознакових слів здебільшого спрямовані на розмежування предметних й ознакових слів (Н. Д. Арутюнова, Ф. С. Бацевич, Т. А. Космеда, С. Д. Кацнельсон, О. С. Кубрякова, М. В. Нікітін, А. А. Уфимцева, І. Р. Вихованець та інші).

Традиційно пріоритетними для вивчення ознакових і предметних слів уважалися семіологічний (А. А. Уфимцева), комунікативний (Н. Д. Арутюнова), ономазіологічний (О. С. Кубрякова) та семантичний (М. В. Нікітін, С. Д. Кацнельсон) підходи.

Згідно з семантичним підходом до аналізу семантичної структури лексичних одиниць, учені розрізняють предметні та ознакові значення, що відповідають поділу на предметні та ознакові слова. Ознакові слова не мають свого денотата, вони описують денотат, представлений означуваним предметним словом. Ознаковим словам притаманне сигніфікативне значення, вони виконують семіотичну функцію, описуючи те, що у висловленні представлено іншим словом.

Текст є вищою формою реального вияву комунікативної функції мови. Розуміння тексту передбачає знання ширшого контексту, прагматичних умов комунікації, виявлення спільних для автора й адресата відомостей. Ознак реальної одиниці тексту може набувати й окреме речення [12, с. 627]. “У синтаксисі речення, – пише М. Я. Плющ, – знаходить відображення вся специфіка мови, а особливо специфіка морфо-

логії слова і функціональних параметрів форм лексико-граматичних класів (частин мови), закономірності структурування речення (висловлення)” [9, с. 47].

Семантика предиката визначається характером відображуваної ознаки. Основними семантичними типами предикатів є предикати процесу, дії, стану, якості, властивості та кількісний. Предикатні значення засвідчують тісний зв'язок мовних функцій та поняттєвих категорій, які втілюються в лексичній, морфологічній і синтаксичній системах мов.

Предметні та ознакові слова мають чітко виражені частиномовні особливості, зумовлені синтаксичними та пов'язаними з ними семантичними ознаками. Учені виокремлюють клас актантних (непредикатних, неознакових, предметних) слів та предикатних (ознакових). Актантними є учасники ситуацій (подій). В одній предметній ситуації актанти виступають як носії ознак, які репрезентують ситуацію загалом та їхнє ставлення один до одного. Ознаки представлені предикатними словами. Предметові приписується предикативна ознака. Предикативна, тобто така, яка може реалізуватися в парадигмах часу, способу та (не завжди) особи. Для іменників характерні передусім актантні функції суб'єкта та об'єкта (адресата, знаряддя або локатива), позиції яких на формально-синтаксичному рівні заповнюють форми іменників у їхніх первинних функціях.

Якщо актантні позиції претендують на першочергове заміщення їх словами із класу іменників (словами з предметним значенням), то позицію предиката (актуалізованого предиката) заміщує насамперед дієслово як основний клас ознакових слів. Щодо інших ознакових слів лінгвісти вживають термін “предикатні слова” [1, с. 47], або “ознакові слова” [4, с. 8], чи “ознакові імена” [13, с. 92].

Дієслово як ознакове слово “є не окремо взяте слово, а ціла ситуаційна... форма, яка містить, крім тлумачення предиката, змінні, які позначають учасників описуваної цим предикатом ситуації” [1, с. 113]. “Словник української мови” (в 11 томах, 1970–1980 рр.) значення дієслівної лексеми подає за синонімічним словом, що позначає дію, процес чи стан або іншу динамічну ознаку. Інтерпретаційну частину основного значення доповнюють функціональні характеристики дієслова як виразника певного типу предиката, ілюстровані конкретними прикладами речень, у яких реалізується предикатно-аргументна структура конкретної ситуації. Наприклад, дієслово *понакопувати*, док., перех. 1. Копаючи, утворити багато чого-небудь (ям, рівчаків та ін.). 2. Викопати із землі багато чого-небудь (про багатьох). *Понакопували буряків по 700 центнерів з гектара.* [СУМ, т. VII, с. 147]. Компонент зі значенням знаряддя фізичної дії може бути представлений імпліцитно. Це дієслово може також реалізуватися в реченні, указуючи на місце події: *Ніхто не бачив, як другої ночі до свого двору в'їхав Козут, як, крадучись з лопатою, глибоко **понакопував** за хатою важкі ковани скрині (І. Цюпа).* Крім ядерних компонентів, у структурі значення дієслова можна виокремити семантичні ознаки, які становлять його периферію. Периферійні компоненти не так яскраво виражені в лексичному значенні слова, як ядерні, але мають статус потенційних, або імпліцитних, семантичних ознак. Деякі з них можуть бути реалізовані тільки в особливому лінгвістичному оточенні [6, с. 17].

Як засіб відтворення динаміки життя дієслово найчастіше використовується в художньому мовленні, значно рідше в офіційно-діловому і науковому стилях. Стилістична потужність дієслів міститься і в їх семантиці, і в розгорнутій системі морфологічних форм (спосіб, час, особа та ін.). Багатство, розгалуженість дієслівних форм зумовлюють багатство й розгалуженість функцій, властивих дієслівним формам. Дієслово-присудок активно функціонує в різних стилях мовлення, наприклад, у художніх текстах зі значенням:

- конкретної фізичної дії: *Перекидали усе в скрині, а наміста нема! (Нечуй-Левицький);*
- зміни психічного стану особи: *Зовсім перехвилювалися, втрапили сон Васильчині дівчата (Коз., *Листи*, с. 167); – *Господи! Що ми з матір'ю попоплакали та попоклjali свою долю! (Мирний, III, 1954, с. 166);**
- зміни зовнішнього вигляду суб'єкта після результативної дії: *Настя і Аделя мов побожеволіли: миються, біляться, малюються, зодягаються, чепуряться (Кроп., *Вибр.*, 1959, с. 476);*
- розумової діяльності суб'єкта: – *То мрії, сестро. Скільки я вже їх перемріяла (Собко); *Справжній учений чоловік тяжко працює, доходючи розумом до правди, скільки книжок мусить він перечитати, скільки розумних речей переслухати, скільки чужих мов навчитися (Леся Українка).**
- переміщення суб'єкта або об'єкта: *Злива переплавав усі моря земної кулі (Трубл.); По йому (полю) вдовж і впоперек бігали коні, переходили люди, палили з гармат; стріляли з рушниць... (Панас Мирний);* у публіцистичних текстах: *Відлітаючи у вирії, птахи перелітають гірські, водні й земні простори, долаючи з трудом великі відстані (З журналу).*

Семантична ознака кратності обумовлена як контекстом, так і семантикою дієслів, які здатні виражати багатократні, кратно-темпоральні значення: *Діти скоренько позлізали з плота й хотіли-таки зараз до трьох лісків ти (Кобр., *Вибр.*, 1954, с. 153).* Прислівниковий детермінант підкреслює, що багатократна дія відбувається швидко.

В усній народній творчості, у казкових текстах використовується прийом лексичного повтору дієслівних форм, що виражає великі зусилля або психічні напруження суб'єкта: *От побігли вони удвох. Біжать та й біжать, біжать та й біжать. І не відпочивають та все біжать. Перебігли ліс великий (“Про бідного парубка й царівну”).*

У текстах офіційно-ділового стилю найчастіше вживаються словосполучення з дієсловами у формі теперішнього часу зі значенням позачасовості, постійності дії, наприклад: *рішення надсилається, має місце, виробнича рада розглядає*.

Ознакові слова інших частин мови у функції предиката зазнають транспозиції до класу дієслів. Усі вони, крім дієслівного простого присудка, репрезентують предикативну ознаку на формально-синтаксичному рівні речення в іменному складеному присудку. Функціонування периферійних ознакових частин мови пов'язане з основними частинами мови і є наслідком нейтралізації в останніх їхніх семантичних, синтаксичних і морфологічних ознак.

Предикативна функція прикметника (як і інших іменних частин мови) є вторинною, яка зумовлює категорійну трансформацію та зміщення функціонального діапазону його відмінкових форм і засвідчує синтаксичний перехід (транспозицію) до дієслів.

Синтаксична позиція прикметника визначається порядком слів у реченні. Переважно в препозиції до іменника, прикметник перебуває в ролі означення, а в постпозиції – присудка.

Прикметник, який функціонує в ролі присудка, Л. Теньєр називає “структурним еквівалентом дієслова” [11, с. 224].

Він не має предметної віднесеності, тобто йому не притаманна ні денотація, ні конкретна референція. Прийнято вважати, що в прикметника відсутній власний екстенціонал, чим цей лексико-граматичний клас слів відрізняється від іменника. Прикметник автоматично приймає екстенціонал свого носія ознаки, позначуваного іменником. О. М. Вольф зазначала, що “конкретна ознака не існує сама по собі, поза її носієм, сфера використання прикметника залежить від обсягу сфери денотатів – предметів або подій, яким властива відповідна ознака” [5, с. 4]. Отже, прикметник потрапляє до сфери позначення предметів і явищ через взаємодію з іменником. Свою номінативну функцію (вираження постійної ознаки предмета) прикметник реалізує через зв'язок з іменниками – назвами предметів, явищ, іншого субстанціонального змісту. Традиційно його основну синтаксичну функцію характеризують як атрибутивну – вираження ознаки предмета через атрибутивні відношення, що формуються на основі прислівного зв'язку з іменником. *Перлове небо прибрало землю у сірі тони* (Коц.).

Виконуючи функцію іменної частини складеного присудка, прикметник виражає ознаку, приписувану в реченні підметові, але, на відміну від означальної функції, він бере безпосередню участь у структурній організації речення, виражає один із його граматичних складників: *Ніч була глибока і сива. Ніч була терпка, як слива* (І. Жиленко). Предикативна функція прикметника вказує на його особливість категорійного значення як ознакового слова. Предикат якості реалізується як іменний складений присудок, форма якого ідентична формі підмета, функціонально маркована засобом порядку головних членів речення. Підмет передуює присудкові. Зв'язка **бути** представляє присудок у всій парадигмі, властивій дієслову у формах дійсного, умовного і наказового способів та всіх часів дійсного способу. Наприклад: *Повітря духмяне, тепле* (Є. Гуцало). *Спокуса була надто велика..., дівчина аж ніби захлилася, заходилася від передчуття свободи* (Н. Бічуя). *Сміх буде, плач буде перламутровий* (П. Тичина). *У інший час посватався б ти, Жених у неї був би привозний. Тепер твої всі Гальки й всі Мариськи...* (Л. Костенко). – *Будь, Зіночко, здорова і щаслива* (І. Світличний).

Важливою ознакою таксонімічних предикатів є якісна характеристика предмета не в реальній ситуації “тут зараз”, “у минулому”, “надалі”, а ідентифікація за визначальною ознакою. Якщо характеризується фізичний стан людини, а позицію підмета займає абстрактний іменник, то в предикативній функції переважає форма орудного. Наприклад: *Охмеління було занадто сильним, і тим болючішим було протверезіння* (І. Цюпа). Так само в ад'єктивному реченні (у тому числі з присудком, вираженим займенниковим прикметником) домінує форма орудного, що приєднується зв'язкою **бути** в умовному та наказовому способах. Наприклад: *Ти [мова] є Вічність. Ти є Правда, Добро і Краса народу нашого. Тож будь такою і будь вічно, мово рідна! А з тобою будемо вічними і ми!* (С. Плачинда). *Коли б трішки, хоч трішки поїсти, і він був би щасливим!* (І. Багряний).

Переважає орудний предикативний, якщо позначає видозміну, перетворення, набування нових властивостей, рис тощо. Наприклад: *Відчув [Гнат], як спадає йому на серце тихомірний спокій... Обкурене порохом його лице стало ясним* (П. Панч).

Прислівник має складну природу, яка виражається в його регулярних функціональних зв'язках із різними категоріями слів, визначає можливість його розгляду на перетині різних граматичних площин – як члена функціонально-омонімної парадигми, елемента функціонально-семантичного поля, носія синтаксичного дериваційного значення, компонента диктального або модусного плану висловлення.

Загальнокатегорійна ознакова семантика у прислівника має зв'язаний характер, оскільки реалізується тільки в сукупності з іншими категорійними значеннями. На думку вчених, прислівники вживаються для вираження ознаки іншої ознаки – динамічної дієслівної і статичної прикметникової. Ознака прислівника – це відображення відношень двох ознакових слів. З-поміж них виокремлюють атрибутивні, просторові, часові, причинові та інші відношення: *визапно* говорити, *разом* працювати [2, с. 243].

Отже, прислівникова класема постає як ознака предиката або атрибута предмета. Прислівник призначений для опосередкованої експлікації ознаки предмета. Синкретизм синтаксичного значення прислівників С. Я. Єрмоленко пояснює близькістю онемасіологічних характеристик прикметника і прислівника: “Особливість прислівника як ознаки полягає в тому, що він формально стосується дієслівної ознаки, а семантично характеризує, називає ознаку особи” [7, с. 19].

З семантичного погляду прислівникові предикати можуть вказувати на:

- психічно-емоційний стан суб’єкта: *Денис не заходив до Романа. Йому було ніяково заходити до тієї хати, де од його одиурались, не прийняли за зятя (І. Нечуй-Левицький); Нам було радісно і приємно (Ліна Костенко); Хай буде гірко. Спогадом про Вас. Хай буде світло, спогадом предивним (Ліна Костенко); Важко належати до такого народу. Почуваюся препогано, нерви роздриті (Ліна Костенко);*
- стан суб’єкта, як результат емоційного настрою: *Сумно жити не кохавши, Сумно жити й покохавши (Анакреонт); А вже світає. Сумно, сумно, сумно благословляється на світ (Ліна Костенко);*
- фізичний стан суб’єкта, як результат його життєвої діяльності: *І не абияк жити, а жити добре, достойно (Ліна Костенко);*
- характеристику зовнішнього вигляду суб’єкта, як результат внутрішнього стану суб’єкта: *В очах у тебе синьо і широко (Григорій Чубай);*
- характеристику внутрішнього стану суб’єкта: *Триматись вільно й незалежно, Перемовчати: хто кого. І так беззахисно й безмежно Чекати голосу твого (Ліна Костенко); Хай буде легко. Дотиком пера. Хай буде вічно. Спомином пресвітлим (Ліна Костенко);*
- фізичний стан людини: *Незабаром зайде сонце за гори, – перервав він зворушено тишину і швидким рухом прогорнув із чола волосся набік. Йому стало гаряче (Ольга Кобилянська);*
- інтенсивність фізичної діяльності об’єкта: *Все тихіше й тихіше... Сурми вже не грають... Шум даленіс... Дзвони завмирають... (Ліна Костенко);*
- стан внутрішнього оцінки: *Навіть почали писати сукупно: російський і український. На перший погляд так просто. А якщо вдуматись? (Ліна Костенко);*
- інтенсивність ознаки іншої ознаки: *Але народ у нас витривалий, привчений завжди терпіти щось в ім’я чогось, – головне, щоб не було гірше (Ліна Костенко);*
- ознаку актуальності певних подій: *– Дисертація у неї про Гоголя. Герменевтика історичних детермінацій творчості Гоголя. Пророческий дискурс. Актуально. Бо тепер часто дискутують – російський він письменник чи український? (Ліна Костенко); Та й цікаво ж, як людство входить у Міленіум. І я разом з ним (Ліна Костенко);*
- фізичний стан природи: *Кайдаш з жінкою ввійшов у Довбишів двір. Надворі було гаряче, як літом (І. Нечуй-Левицький); Надворі було ясно. Об гарячі жерстяні дахи торохкали каштани, підплигували, як на жаровні, і падали на бруківку (Григорій Тютюнник).*

Предикативна функція дієприкметника є вторинною. Категорійна трансформація та зміщення його функціонального діапазону засвідчує синтаксичний перехід (транспозицію) до фінітних форм дієслова.

Предикативний дієприкметник пов’язується з підметом насамперед за допомогою абстрактної зв’язки *бути (бувати)*, що виражає граматичні значення способу, часу й особи або роду і числа, які формально обслуговують предикативний зв’язок координації головних членів: *Поранений генерал Бонамі був захоплений в полон російськими гренадерами (Кочура, Зол. Грамота, 1960, с. 299) [СУМ, т. III, с. 390]. Його чорна, густа борода була немов перетикана пурпуровими нитками (Фр., II, 1950, с. 327) [СУМ, т. VI, с. 295]. Двері були зачинені й зацеплені ... Хата була засунена (Панас Мирний). Інколи зв’язка може опускатися, але ступінь предикативності дієприкметника стає вищим порівняно з тим, коли він виражає логічні відношення, причини, умови тощо: *Іду поміж люди. Душа готова, струни тугі, налажені, вона вже грає (Коцюб., II, 1955, с. 233) [СУМ, т. V, с. 114]. Д’Аннунціо – письменник – аристократ, прихильник індивідуалізму, людина пересичена житом і славою (Рад. літ-во, 3, 1957, с. 102) [СУМ, т. VI, с. 277]. За кілька хвилин щілина готова, дно її застелене пахучою травою (Гончар, I, 1954, с. 115) [СУМ, т. III, с. 328]. Пор.: *На широкому столі... стояли стакани після чаю, ще не перемиті (Н.-Лев. IV, 1956, с. 50) [СУМ, т. VI, с. 226]*, де дієприкметник виконує функцію напівпредикативну й одночасно – роль поширеного відокремленого означення.**

Предикативний дієприкметник у текстах різних стилів мовлення може варіативно вживатися як у називному, так і орудному відмінках. Наприклад: *Столітній дід, що їхав у рідний край вмирати, видно, зовсім не був зацікавлений у розмові (Ірчан, IV, 1958, с. 184) [СУМ, т. III, с. 396]. Коли він (Володимир Івасюк) мав три роки, він вже був зацікавленим музикою (Вебсайт – Пласт Оттава). Журавлик стояв зворушений, схвильований і піднесений (О. Іваненко). “Наш колектив був зворушений цим листом, адже передані монітори вже важко було використовувати нашим працівникам (“Рівне вечірне”).*

У функції предиката дієприкметникові властива семантико-синтаксична валентність, яка полягає в здатності його як предиката формувати реченнєву конструкцію. Одновалентний дієприкметниковий предикат може передавати семантику фізичного або психічного стану особи та зовнішнього вигляду суб’єкта: *Обидва були стомлені і виснажені, з облич їх не сходив вираз тупого терпіння, що його карбують тривалі незгоди (Джек Лондон).*

Дієприкметниковий предикат здатний також формувати конструкцію, у якій прогнозує наявність двох залежних компонентів – суб'єкта, що заповнює лівобічну семантико-синтаксичну позицію, та об'єкта, що займає правобічну позицію. Наприклад: *Марта і Степаніда були убрані в білі прозорі сукні і в білі гірлянди (І. Нечуй-Левицький). Поперед Василя йшли дві дівчини. Голови в їх були завітчані червоними квітками (І. Нечуй-Левицький)*. Дієприкметник у предикатній позиції може відкривати позицію локатива: *Товар завезений в Україну з Китаю закинутий у великий контейнер*.

Отже, дієприкметник як дієслівна форма здатний реалізувати семантику синтаксичних категорій предикатності, модальності, суб'єктності, об'єктності та валентності. Але виражає ці категорійні значення не самостійно, а пов'язуючись з абстрактною або іншою дієслівною зв'язкою у функції іменного складеного присудка. Тільки разом із зв'язкою (формально вираженою чи нульовою) як предикат якості, властивості, стану дієприкметникова форма експлікує денотативну ситуацію, формуючи синтаксичну конструкцію двоскладного речення. Утворюючи ж виокремлену в реченні синтагму, дієприкметник експлікує семантичний предикат із другоряднопредикативною функцією.

Аналіз функціонування ознакових слів у текстах різних стилів мовлення свідчить про наявність у семантичній структурі ознакових слів зрушень, які детермінуються лінгвальними й екстралінгвальними чинниками. Для виявлення потенційних семантичних ознак та додаткових смислів першочергове значення має контекст, включаючи денотат означуваного. Іншими словами, необхідно враховувати не лише словникові дефініції, але й контекстуальні умови актуалізації, сполучення слів. Семантична природа дієслова як носія динамічної предикативної ознаки функціонально зумовлена лексичними і граматичними елементами його семантичної і словотвірної структури. Аналіз конструкцій із дієслівним предикатом та предикатом якості у вираженні іменної частини складеного присудка виявив тісну взаємодію денотативного і граматичного рівнів речення та прагматичних інтенцій мовців. Досліджувані конструкції в різних текстах відображають переважно динамічну дію, переміщення, зміну стану, зовнішнього вигляду суб'єкта. Синтаксична транспозиція прикметника до дієслів у художньому мовленні виражається кореляцією двох повних форм прикметників – називного й орудного, які зумовлені семантикою допоміжного дієслова-зв'язки і передають видозміну, перетворення, набування нових властивостей, рис суб'єкта або об'єкта. Предикативна функція прислівникового предиката, словотвірно співвідносних із прикметниками, забезпечують прислівнику універсальність у відображенні дійсності, здатність багатогранно характеризувати не тільки суб'єкт дії, його ознаку, саму дію, але й опосередковано – інші актанти.

Адвербіалізація ознаки супроводжується не тільки внесенням динаміки та психологізму у висловлювання, але й збільшенням змістового обсягу прислівника порівняно з основою мотиватора (прикметника) за рахунок розширення асоціативних зв'язків. Отже, ознакові слова поєднують в собі універсальне та ідіоетнічне, а їхній зміст стосується багатьох мовних рівнів.

Література:

1. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы / Н. Д. Арутюнова. – М., 1976. – 383 с.
2. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія: [підручник] / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
3. Виноградов В. В. Русский язык: Грамматическое учение о слов: [учеб. пособие] / В. В. Виноградов. – М.: Высш. школа, 1938. – 155 с.
4. Вихованець Іван. Теоретична морфологія української мови / Іван Вихованець, Катерина Городенська. – К.: Пульсари, 2004. – 398 с.
5. Вольф Е. М. Граматика і семантика прилагательного / Е. М. Вольф. – М.: Наука, 1978. – 200 с.
6. Гак В. Г. К проблеме синтаксической семантики: Семантическая интерпретация “глубинных” и “поверхностных” структур. Инвариантные синтаксические отношения значений и структура предложения / В. Г. Гак – М.: Наука, 1969. – 176 с.
7. Єрмоленко С. Я. Семантичний аспект дослідження синтаксису і проблеми стилістики / С. Я. Єрмоленко // Мовознавство. – 1981. – № 1. – С. 18–25.
8. Кубрякова Е. С. Имена прилагательные в лексико-грамматической системе современного английского языка / Е. С. Кубрякова, З. А. Харитончик. – Минск: Вышэйшая школа 1992. – 229 с.
9. Плющ М. Я. Прийменниково-відмінкова форма іменника у функції іменного складеного присудка / М. Я. Плющ // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: [зб. наук. праць]. – К.: НПУ ім. Драгоманова, 2007. – Вип. 3. – С. 47–53.
10. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике / А. А. Потебня. – Т. I–II. – М.: Учпедгиз, 1958. – 536 с.
11. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса / Л. Теньер; [пер. с франц.]. – М.: Прогресс, 1988. – 656 с.
12. Українська мова: енциклопедія. – К.: Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М. Бажана, 2000. – 750 с.
13. Уфимцева А. А. Лексическое значение: Принцип семнологоического описания лексики / А. А. Уфимцева. – М., 1986. – 218 с.